

unicef

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ

เวชปฏิบัติ

การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

Clinical Practice of Breastfeeding

10044498

ห้องสมุด วพบ. สุรินทร์

บรรณาธิการ

ภาวิน พัวพรพงษ์

คมกฤช เอี่ยมจิรกุล

ศิรินุช ชมโท

อรพร ดำรงวงศ์ศิริ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 ความรู้พื้นฐาน

1. กายวิภาคและสรีรวิทยาของการสร้างและการหลั่งน้ำนม _____ 1
สุทธา หามนตรี
2. ส่วนประกอบสำคัญของนมแม่และการเปลี่ยนแปลงในภาวะต่างๆ _____ 7
รุณิดรา ดันติเทมิต

ส่วนที่ 2 การดูแลระหว่างพักครรภ์ และการคลอด

3. การเตรียมตัวสำหรับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในระยะตั้งครรภ์ _____ 15
อรสา เหมะจันทร์
4. การให้ลูกกินนมแม่ระหว่างตั้งครรภ์ _____ 24
พรรณวรา ปรีตกุล
5. การให้อาหารและสารน้ำในระยะคลอด _____ 28
วิภาดา เหล่าสุขสถิตย์
6. การตัดสายสะดือและการดูแลทารกแรกเกิด _____ 33
เมธิตา สุขสมานวงศ์
7. การให้มารดาได้โอบกอดทารกเนื้อแนบเนื้อในระยะแรกหลังคลอด _____ 37
เกียรติศักดิ์ คงวัฒนกุล
8. การเริ่มต้นให้ทารกกินนมแม่ _____ 41
เกียรติศักดิ์ คงวัฒนกุล

ส่วนที่ 3 การดูแลมารดา: หลังคลอดและการกักในโรงพยาบาล

9.	การสอนและการประเมินการเข้าเต้า	_____	44
	<i>ดารณี ศิริชัยสุทธิกร</i>		
10.	การจัดทำให้นมลูก	_____	54
	<i>ภาวีน พัทพรพงษ์</i>		
11.	การให้นมแม่ในมารดาที่ผ่าตัดคลอด	_____	59
	<i>ภาวีน พัทพรพงษ์</i>		
12.	การเตรียมมารดาก่อนกลับบ้าน	_____	64
	<i>ดารณี ศิริชัยสุทธิกร</i>		
13.	ภาวะซึมเศร้าหลังคลอด	_____	68
	<i>ธารางรัตน์ หาญประเสริฐพงษ์</i>		
14.	การประเมินทารกที่ได้รับน้ำนมเพียงพอ	_____	73
	<i>วรางค์ทิพย์ ตูจุมยาก</i>		

ส่วนที่ 4 ปัญหาหัวนม เต้านม และการสร้างน้ำนม

15.	ภาวะเจ็บหัวนมและเจ็บเต้านม	_____	78
	<i>คมกฤษ เอี่ยมจิรกุล</i>		
16.	เต้านมคัดตึง	_____	82
	<i>คมกฤษ เอี่ยมจิรกุล</i>		
17.	เต้านมอักเสบและฝีที่เต้านม	_____	86
	<i>รุจิรา วัฒนายิ่งเจริญชัย</i>		
18.	ท่อน้ำนมอุดตัน	_____	92
	<i>รุจิรา วัฒนายิ่งเจริญชัย</i>		

19.	น้ำนมมาช้า _____	95
	<i>ปริศนา พานิชกุล</i>	
20.	มารดามีน้ำนมน้อย _____	101
	<i>ศรัยอร ธงอินเนตร</i>	
21.	มารดามีน้ำนมมากเกินไป _____	106
	<i>ชฎานิส อภิรักษ์วิริยะ</i>	
22.	การกูดน้ำนม _____	112
	<i>อรุณวรรณ ทองขาว</i>	
23.	การใช้ยากระตุ้นการสร้างน้ำนม _____	117
	<i>วัชรวิ ดันติประภา</i>	

ส่วนที่ 5 ปัญหาสุขภาพของมารดา

24.	มารดาที่มีโรคประจำตัว _____	123
	<i>บุษณา เพชรพิเชษฐเชียร</i>	
25.	มารดาที่ได้รับการผ่าตัด _____	129
	<i>บุษณา เพชรพิเชษฐเชียร</i>	
26.	มารดาที่ได้รับรังสีรักษา _____	132
	<i>บุษณา เพชรพิเชษฐเชียร</i>	

ส่วนที่ 6 ปัญหาด้านการก่อกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

27.	ข้อควรปฏิบัติเมื่อมารดาและทารกต้องแยกจากกัน _____	135
	<i>บุรณี เสวตสุทธิพันธ์</i>	
28.	ทารกน้ำหนักลดลงมากหลังเกิด _____	139
	<i>วัชรวิ ดันติประภา</i>	

unicef

สสส

แนวปฏิบัติการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ Clinical Practice of Breastfeeding

29. ทารกที่มีภาวะตัวเหลือง	145
<i>ฉัตรฉาย เบรมพันธ์พงษ์</i>	
30. ทารกมีภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ	153
<i>ศศิวิมล สุนสวัสดิ์</i>	
31. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกเกิดก่อนกำหนด	159
<i>พฤทส์ พงษ์มี</i>	
32. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกแฝด	166
<i>จรรยา จิระประดิษฐา</i>	
33. ทารกร้องกวนมาก	170
<i>วิไลพร เตชะสาธิต</i>	
34. ทารกที่ปฏิเสธการเข้าเต้า	174
<i>สุดาทิพย์ ไชลิตะมงคล</i>	
35. ทารกมีปัญหาสับสนหัวนม	176
<i>สุดาทิพย์ ไชลิตะมงคล</i>	
36. ทารกที่หลับมาก	180
<i>วิไลพร เตชะสาธิต</i>	
37. ทารกมีภาวะล้นติด	183
<i>โสภภาพรณ เงินจ๋า</i>	
38. ทารกที่มีปากแหว่งและเพดานโหว่	190
<i>กุลสมา ชูศิลป์</i>	
39. การให้นมแม่ในทารกกลุ่มอาการดาวน์	197
<i>ภภาพรณ เกียรติชูสกุล</i>	
40. การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกที่ได้รับการผ่าตัดรักษา เนื่องจากความผิดปกติแต่กำเนิด	205
<i>จรรยา จิระประดิษฐา</i>	

41.	ทารกที่มีโรคพันธุกรรมเมตาบอลิก _____	214
	<i>ศิรินุช ชมโท</i>	
42.	โรคติดเชื้อที่มีข้อควรระวังในการให้นมแม่ _____	220
	<i>กุลกัญญา โชคไพบูลย์กิจ</i>	
	<i>รัตนชัย เริ่มรวย</i>	
43.	ธนาคารนมแม่และการแบ่งปันนมแม่ _____	229
	<i>ประชา นันทันอุดมิต</i>	
44.	ภาวะความเจ็บป่วยเฉียบพลันของทารก _____	235
	<i>พัชรภา ทวีกุล</i>	
45.	ปัญหาการถ่ายอุจจาระในทารก _____	238
	<i>วิไลพร เตชะสาธิต</i>	
46.	ภาวะภูมิแพ้และการแพ้อาหาร _____	241
	<i>พรรณทิพา ฉัตรชาติ</i>	
47.	ผลกระทบของภาวะโภชนาการของหญิงให้นมบุตรต่อ	
	สารอาหารในน้ำนม _____	247
	<i>อรพร ดำรงวงศ์ศิริ</i>	
48.	ภาวะขาดธาตุเหล็กและการป้องกันแก้ไข _____	251
	<i>ศิรินุช ชมโท</i>	
49.	การให้อาหารตามวัยสำหรับทารก _____	257
	<i>อรพร ดำรงวงศ์ศิริ</i>	
50.	การติดตามการเจริญเติบโตของทารก _____	264
	<i>รัชดา เกษมทรัพย์</i>	
51.	การหย่านมแม่อย่างเหมาะสม (Weaning) _____	274
	<i>อรพร ดำรงวงศ์ศิริ</i>	

ส่วนที่ 7 การป้อนนมด้วยวิธีทางเลือกอื่น

52. การป้อนนมด้วยถ้วย ช้อน และหลอดฉีดยา _____ 279
วาราศีทิพย์ คุณดมยากร
53. การใช้อุปกรณ์เสริมการให้นมขณะทารกดูดนมจากเต้า _____ 285
ชานินทร์ พิรุณเนตร
54. การป้อนนมทารกด้วยการใช้ขวดนม _____ 292
ภาวีน ท้วพรพงษ์
55. การกลับไปทำงานของมารดากับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ _____ 295
อรุณวรรณ ทองขาว

ภาคผนวก

- ส่วนที่ 1 การบีบเก็บน้ำนม การจัดเก็บนมแม่ และการนำไปใช้ _____ 299
อนุชา ธาตรีมนตรีชัย
- ส่วนที่ 2 การให้คำปรึกษาในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ _____ 304
ปริศนา ทานิชกุล
- ส่วนที่ 3 อาหารและโภชนาการของมารดา
 ในระยะตั้งครรภ์และให้นมบุตร _____ 311
บุษณา เพชรทีเชษฐเชียร
- ส่วนที่ 4 การคุมกำเนิดในมารดาที่ให้นมบุตร _____ 316
อรสา เหมะจันท
- ส่วนที่ 5 ยาที่ใช้บ่อยในมารดาที่ให้นมบุตร _____ 323
ภาวีน ท้วพรพงษ์
- ดัชนี _____ 329
- Index _____ 336